

نکته‌سنج!

سند چشم انداز و مفاد طرح جامع فولاد به باد فنا رفته است!

فرهاد خادمی

سال آینده، سال سرنوشت و سال ارزیابی «سند چشم انداز ۲۰ساله اقتصاد ایران» است که در سال ۱۳۸۴تنظیم شده، با توجه به کلی بودن بخش‌های متعددی که این سند داشته و دارد، برآنم تا به سهیم خود به بررسی وضعیت «معدن و فولاد» تا افاق ۱۴۰۴ بپردازم و نگاهی به تحولات بیست ساله این صنعت طبق پیش‌بینی‌های سند داشته باشیم. در سال ۱۳۹۳ برای اولین بار در ایران، به مدد شرکت ملی فولاد ایران، «طرح جامع فولاد کشور» با همکاری شرکت فولاد تکنیک تهیه و تدوین شد و این طرح،مانیفستی توسعه‌ای برای تحقق سندچشم انداز در افاق ۱۴۰۴ در بخش معدن و فولاد شد. در این سند واقعاً جامع،تمامی راهکارهای توسعه‌ای و پیشرفت صنایع معدنی کشور، چه از منظر نقاط ضعف و کاستی‌ها و چه از منظر نقاط قوت و داشته‌ها، به دقت مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفت و هر سال نیز بر حسب ضرورت داده‌ها و اطلاعات آماری آن به روز شده است. الان که به آخرین ویرایش این سند مهم در سال ۱۴۰۲ در صنعت معدن و فولاد نگاه می‌کنیم باید بگوییم اکثر داده‌ها و پیشنهادهای و آینده‌نگری‌های طرح جامع فولاد کشور نه تنها محقق نشده بلکه تا سال‌های سال هم محقق نخواهد شد!

بر اساس سند چشم انداز۱۴۰۴ باید ظرفیت تولید فولاد کشور به ۵۵ میلیون تن برسد، اما با نگاه به پیش‌بینی‌های این سند و طرح جامع فولاد، پسرقت‌ها و تحقق نیافتن پیش‌بینی‌ها بجزوری تو ذوقمان می‌زند و مایه تأسف می‌شود.

به عنوان مثال بر اساس مفاد سند و طرح جامع، باید طی این ۲۰ سال حدود ۱۲هزار کیلومتر راه آهن سراسری احداث و به ظرفیت حمل محصولات فولادی و معدنی افزوده شود. اما با کمال تأسف و بر اساس آخرین آمار راه آهن کشور و داده‌های طرح جامع فقط و فقط ۱۲۱ کیلومتر راه آهن مورد نیاز (حدود۱۲درصد) احداث شده است! و حدود ۱۱هزاررو ۸۰۰ کیلومتر از راه آهن مورد نیاز هنوز احداث نشده است!

حال با این اوصاف، چگونه می‌توان به ظرفیت مدنظر سند چشم انداز رسید؟ ممکن است عده‌ای بگویند با ساخت و احداث واحدهای فولادی، این ظرفیت در کشور احداث شده،ما هم می‌گوییم بله احداث شده ولی با کدام مدن‌با کدام اکتشاف و توسعه معادن؟با کدام ذخیره مواد اولیه معدنی مانند سنگ آهن؟با کدام گاز و انرژی برق و آب می‌خواهند به تولید برسند؟با کدام جاده و بزرگراه آسفالت می‌خواهند مواد اولیه را به واحدهای تولیدی و از واحدهای تولیدی به بازار مصرف برسانند؟ ایران با داشتن این همه معادن زیرزمینی و دیگر مزیت‌ها، درحال حاضر قادر به تولید۳۲میلیون تن فولاد است، اما ترکیه بدون داشتن معادن،فقط ازطریق واردات قراضه، در حال حاضر حدود ۵۰میلیون تن فولاد تولید می‌کند! از طرف دیگر بر اساس پیش‌بینی طرح جامع باید مصرف داخلی فولاد، افزایش زیادی می‌یافت و سرازه مصرف فولاد درکشور به ازای هر نفر به ۴۴۰کیلوگرم می‌رسید ولی الان درسال‌پایانی سند چشم انداز، این عدد حدود ۲۲۰کیلوگرم است و این یعنی فاجعه در مصرف داخلی فولاد؟

بنده خدایی به طنزمی‌گفت؛ با این وضعیتی که شاخص‌های سند چشم انداز محقق نشده است، در همان سال ۱۳۸۴ شاخص‌های موجود به پیش‌بینی‌های سند چشم انداز نزدیکتر بود تا الان!! واین یعنی ۲۰ سال عقبگرد و پس‌رفت کشور!

به هر حال متولیان کشور و پس از روی کارآمدن پنج دولت در ایران، از سال ۱۳۸۴تاکنون نمی‌توانند پاسخ مناسبی به افکار عمومی بدهند که دلایل این پس‌رفت و تحقق نیافتن پیش‌بینی‌های سندچشم انداز چه بوده است؟ به راستی وقتی طی ۲۰ سال ،اجرا وپیاپی سازی سندچشم انداز،نتوانسته‌ایم ۱۲هزار کیلومتر راه آهن، مورد نیاز شرایط کنونی فولاد و معدن کشور را احداث کنیم، پس با توجه به شرایط آینده این صنعت و احداث واحدهای تولید خارج از برنامه و بیش از ظرفیت مورد نیاز کشور،چگونه می‌خواهیم حداقل ۲۰هزارکیلومترراه آهن دیگر را احداث کنیم؟ سوالات و ابهامات فراوانی در این خصوص وجود دارد که باید بگوییم پیش‌بینی‌های سند چشم انداز در بخش صنایع معدنی محقق نشده است و از فردا باید دنبال «کی بود کی بود» باشیم تا بتوانیم مقمران این بخش را به افکار عمومی معرفی کنیم!

گزارش

رهبر انقلاب:

رساندن پیام و روایت واقعیت مهم‌تر از ابزارهای نظامی است

رهبر انقلاب در پیامی به نشست افق تحول رسانه ملی که با حضور رئیس و مدیران سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران برگزار شده است، بر نقش بی‌بدیل رسانه‌ها در پیکارهای کنونی جهان تأکید کردند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در پیامی به نشست افق تحول رسانه ملی که با حضور رئیس و مدیران سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران برگزار شده است، بر نقش بی‌بدیل رسانه‌ها در پیکارهای کنونی جهان تأکید کردند. ایشان توانایی رساندن پیام و روایت واقعیت را عاملی مهم‌تر از ابزارهای نظامی در تعیین پیروز میدان دانسته و خواستار دقت، تلاش، و ابتکار بیشتر در عرصه رسانه شدند. متن پیام رهبر انقلاب اسلامی به شرح زیر است:

بسمه‌تعالی

جناب آقای جبلی شما و این حضرات نقش بی‌بدیل رسانه و تبلیغ را در پیکارهای کنونی جهان-که بیش از همیشه است- میدانید.امروز پیروزی یک طرف را توانایی او در گرفتن و رساندن پیام و روایت او از واقعیت، رقم می‌زند، بسیار پیش و بیش از آنکه ابزارهای نظامی وارد میدان شوند و در آن اثر بگذارند. ما در این عرصه‌ی مهم باید دقت و تلاش و ابتکار خود را مضاعف کنیم. این پیام من به این همایش است.

سید علی خامنه‌ای

رئیس جمهور:

لایحه FATF در مجمع تشخیص مصلحت بررسی مجدد می‌شود

پیگیری می‌کنیم و در جلسات و نشست‌های مشترک با دانشگاهیان و فعالین بخش خصوصی، راه‌های برون رفت از این معضل را مورد ارزیابی قرار می‌دهیم. وی با اشاره به اینکه باید در کنار یکدیگر تلاش کنیم تا ناترازی‌های موجود حل شود، تصریح کرد: دولت چهاردهم وارث برخی مشکلات است، اما ما همواره پاس‌خگویی به مردم را وظیفه خودمان می‌دانیم. تمام تلاش خود را به کار گرفته‌ایم تا تمهیداتی که خواهیم اندیشید و با اصلاح روش‌ها، از بروز مشکلات احتمالی مشابه در تابستان و زمستان سال آینده جلوگیری شود.

رئیس جمهور ضمن اشاره به قطع برق شبکه خانگی در پاییز اسما، صوری، بردساری و همراهی صمیمانه مردم را مهم‌ترین عامل موفقیت دولت برای عبور از بحث ناترازی‌ها دانست.

پزشکیان در جمع‌بندی این بخش از سخنان خود با تأکید بر اینکه عزم دولت برای مبارزه با قاچاق سوخت‌خ جدی است، گفت: منابع سوخت کشور به صورت قاچاق از مرزها خارج می‌شود، لذا دولت با عزم جدی، مقابله با این موضوع را در دستور کار خود دارد.

رئیس جمهور در پاسخ به دغدغه برخی از اعضای اتاق بازرگانی مبنی بر رفع موانع برای فعالین اقتصادی، از تصمیم‌گیری انجام شده برای بررسی مجدد لایحه FATF در مجمع تشخیص مصلحت نظام خبر داد و اظهار داشت: امیدواریم که بتوانیم با همکاری‌های مشترک بستر را برای سهولت در فعالیت‌های اقتصادی را ایجاد کنیم.

وی با اشاره به تلاش‌های سران قوا برای حل مسائل کشور گفت: حل مشکلات

قالیباف درباره اقدامات مجلس برای کنترل بازار ارز چه گفت؟

چنین تصمیمی هرچند ممکن است برای مجلس آورده سیاسی داشته باشد اما آنچه در عمل اتفاق می‌افتد، لطمه به اقتصاد و زندگی مردم است؛ چرا که بازار ارز را برای چند ماه بی‌متولی می‌کند و مسئولین اجرایی توجیه کافی برای رها کردن قیمت ارز پیدا خواهند نمود. وی افزود: نمایندگان مجلس فراموش نخواهند کرد که رهبر حکیم انقلاب در دیدار با آنها یعنی نمایندگان مجلس تصریح داشتند: «من توصیه موکدی که یادداشت کردم، تعامل سازنده با دولت جدید است» و در ادامه نیز صراحتاً فرمودند که موفقیت رئیس‌جمهور موفقیت همه ماست و از همه ما خواستند که این مسئله را از بن دندان باور کنیم. بر اساس چنین تکلیف روشنی که رهبر انقلاب برای مجلس تعیین نمودند، سیاست ما کمک به دولت محترم و یاری به جناب رئیس‌جمهور برای حل مسائل مردم است.

رئیس مجلس گفت: مجلس در راستای پیگیری خواسته‌های مردم از همه ابزارهای نظارتی خود از جمله سؤال، استیضاح، تحقیق و تفحص و پیگیری قضائی در هر موضوعی که لازم باشد و هر زمانی که به حل مسئله مردم کمک کند، برای کارآمدتر شدن دولت استفاده خواهد کرد، اما استفاده از این ظرفیت‌ها مشروط به این است که نتیجه آن کمک به دولت برای حل مسائل مردم باشد.

رئیس مجلس در تعلق پیش از دستور خود در نشست دیروز مجلس گفت: دولت و بانک مرکزی هیچ خلا قانونی برای مدیریت و اتخاذ تصمیمات لازم جهت ثبات‌بخشی به بازار ارز ندارند. قالیباف افزود: مجلس از آنجا که اظهار نظرهای غیرکارشناسی و نیز کشاندن مجادلات بی‌حاصل به فضای رسانه‌ای را در بی‌ثباتی بازار ارز مؤثر می‌داند، وظیفه خویش می‌داند تا وظایف تقنینی و نظارتی خود را تا حد امکان در محیط‌های تخصصی و اجرایی به انجام رساند و از کشاندن این مباحث در صورت عدم ضرورت به میان مردم و رسانه‌ها پرهیز نماید. علی‌رغم این پیگیری‌هایی که مجلس بدون جنجال آفرینی‌ما از مؤثر انجام داد، متأسفانه عده‌ای با نگاه‌های سیاسی از مطالبه به‌حق مردم استفاده نادرست می‌کنند تا مجلس را وادار به اخذ تصمیماتی نمایند که نتیجه‌اش بی‌متولی‌شدن کنترل قیمت ارز است و مجلس هیچ‌گاه چنین تصمیماتی که باعث رهاشدگی قیمت ارز شود نخواهد گرفت. قالیباف تأکید کرد: همه و مخصوصاً نیر‌های انقلابی باید به این امر توجه داشته باشند که مردم فقط و فقط دنبال کنترل قیمت ارز هستند و تا زمانی که جلسات نظارتی در سطوح مختلف مجلس و پیگیری‌ها در جلسات هماهنگی بین قوا به بن‌بست نرسد، اقداماتی مانند استیضاح در اوج بحران قیمت ارز، خطاست.

مجلس برای کنترل بحران ارزی چه کرد؟

نوسانات نرخ ارز در روزهای اخیر به چالشی اساسی تبدیل شده است. مجلس با پیگیری و نظارت بر این مسئله سعی کرد تا به کمک دولت رفته و گره‌گشایی کند. به گزارش فارس: زمان زیادی از سکان‌داری کشور توسط دولت چهاردهم نمی‌گذرد، اما در همین مدت کوتاه بازار ارز با نوسانات قابل‌توجهی مواجه شده است. بانک مرکزی از ابتدای سال سیاست افزایش نرخ نیما را آغاز و از شهریور شدت بخشید. حالا در کمتر از یک ماه دلار از کانال ۷۰ به ۸۰ هزار تومان رسیده است، وزیر اقتصاد علت افزایش نرخ ارز رسمی را «حذف رانت» عنوان کرده است و گفته است که «تجربه نشان داده اختلاف نرخ ارز تنها منجر به رانت و حتی فشارهای تورمی و سفته بازی می‌شود.»

باتوجه به این‌که نرخ ارز بر اقتصاد ایران تأثیرگذار است؛ مدیریت نرخ ارز از مهمترین مسائلی است که باید در دستور کار دولت و بانک مرکزی قرار بگیرد. مجلس برای کنترل نرخ ارز چه کرد؟افزایش قیمت فعلی ارز موجب انتقاد بسیاری از مردم و نمایندگان مجلس شورای اسلامی شده است. ۱۲۸ نماینده در هفدهم مردامه نامه‌ای غیرعلنی به دولت نوشته و نسبت به سیاست‌های ارزی و تأثیرات آن بر بازار، رشد نقدینگی و تورم تشدید هشدار دادند.

باتوجه به شرایط پیش آمده نمایندگان تصمیم گرفتند نامه خود به دولت را علنی کنند، لذا حسین مصمصامی عضو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی در دوم دی‌ماه در نشست خبری نامه را در اختیار نمایندگان قرار داد. صبح همان روز نمایندگان در جلسه غیرعلنی افزایش نرخ ارز را مورد بررسی قرار دادند و تصمیم گرفتند که وزیر اقتصاد را برای ارائه توضیحات به مجلس فرا

کشور تنها به عهده دولت نیست و رؤسای قوا نیز با همکاری و هم‌دلی، تمام تلاش خود را برای رفع موانع موجود به کار گرفته‌اند. حجت‌الاسلام والمسلمین ازهای و آقای قالیباف نیز دلسوزانه مسائل را دنبال می‌کنند، تا مشکلات اقتصادی کشور مرتفع شود.

رئیس جمهور در بخش دیگری از سخنان خود، با اشاره به ناترازی در حوزه آب و بحران‌های آینده کلان شهرهای کشور، از فعالین بخش خصوصی خواست تا با در اولویت قرار دادن موضوع اقتصاد دریامحور، به جلوگیری از بروز بحران‌های زیست محیطی در کشور کمک کنند.

پزشکیان گفت: در دیدارها و جلساتی که داشته‌ام گفته‌ام که مشکلات آبی در سطح کشور با طرح‌های شیرین‌سازی و انتقال آب از خلیج فارس قابل حل نخواهد بود. دولت برای ارتقای بهره‌وری در صنعت و اصلاح روش‌های گذشته، باید به دنبال توسعه صنایع در کنار دریا باشد.

وی در بخش دیگری از سخنانش با تأکید بر اینکه مداخله بدون پیش‌بینی از عوارض احتمالی در مساللت اقتصادی منجر به شکست خواهد شد، اظهار داشت: هر مسئله‌ای در کشور یک راه‌حل علمی دارد، دولت اگر بدون توجه به صدمات و عوارض راه‌حل‌های خود وارد عرصه مداخله‌گری شود، حتماً با شکست مواجه خواهد شد. ما در خصوص قیمت‌گذاری کالاهای اساسی تلاش داریم به مصرف‌کننده نهایی کمک کنیم، تا فشار را از روی آنها برداریم.

پزشکیان از بررسی‌ها در دولت برای واگذاری شرکت‌های دولتی به صورت کامل و با سپردن مدیریت آنها به بخش خصوصی خبر داد و گفت: تلاش داریم تا بسیاری از شرکت‌ها را تا انتهای سال به بخش خصوصی واگذار کنیم.

رئیس جمهور در بخش پایانی سخنانش با تأکید بر اینکه کشور تنها متعلق به یک گروه، قومیت، جنسیت و جناح خاص نیست، گفت: ما با در کنار هم بودن قادر به حل مشکلات خود خواهیم بود و از بحرانی که وارث آن شده‌ایم عبور خواهیم کرد. پزشکیان از وزیر امور اقتصاد و دارایی خواست تا موارد مطرح شده در این نشست اعم از دغدغه‌ها، مشکلات و پیشنهادات را پیگیری کند.

رئیس ستاد انتخابات کشور خبر داد:

مخالفت وزارت کشور با تمدید دوره فعلی شوراها

معاون سیاسی وزیر کشور گفت: صیانت از انتخابات امری مهم است و رهبر معظم انقلاب بر صیانت از نهاد انتخابات تأکید دارد.

علی زینی‌وند در جمع اعضا ستاد انتخابات کشور گفت: ما در مجموعه معاونت سیاسی باید تمام اقداماتی را که باعث تثبیت پایه‌های این نهاد می‌شود، انجام دهیم و کاری کنیم که مردم اثرگذاری انتخابات و رای‌شان را در حکمرانی کشور ببینند. معاون سیاسی وزیر کشور با تأکید بر اینکه باید معدل رفتار سیاسی کشور به پختگی و عقلتایت برسد، افزود: با وجود پمپاژ مداوم نامیدی در فضای مجازی و حقیقی، جامعه ایرانی امیدوار است و با رفتارهای اجتماعی خود و حضور در کارهای خیریه، جشن‌ها و مراسمات مختلف این موضوع را ثابت کرده است.

زینی وند اظهارداشت: دعواهای سیاسی بیپهوه به ضرر کشور است و ضرورت دارد در راستای شعار رئیس‌جمهور محترم، وفاق و همگرایی در بین حاکمیت و مردم افزایش یابد.

معاون سیاسی وزیر کشور و یاری به جناب رئیس‌جمهور برای حل مسائل گفت: لایحه جامع انتخابات به استناد سیاست‌های کلی نظام تنظیم و بروزسانی می‌شود. قانون انتخابات باید دقیق و شفاف تنظیم شود بطوریکه در زمان اجرا هیچ‌گونه شبهه و اختلافی ایجاد نشود. وی ادامه داد: مردم این دوره شوراها را برای چهار سال انتخاب کرده‌اند و وزارت کشور با تمدید دوره فعلی شورا‌های اسلامی شهر و روستا مخالف است اما مجلس نهاد قانون‌گذاری است و هر قانونی تصویب شود ما مجری آن خواهیم بود. در حال حاضر مبنای عمل قطعی ما قانون فعلی است.

بخوانند. در نهایت چهارم دی‌ماه در جلسه غیرعلنی وزیر اقتصاد به نمایندگان توضیحاتی را ارائه کرد. طبق آنچه اعلام شد براساس جمع‌بندی جلسه غیرعلنی هفته گذشته مجلس، قرار شد موضوع بازار ارز در جلسه شورای اقتصادی سران قوا نیز پیگیری شود.

نمایندگان از توضیحات وزیر قانع نشدند چراکه برخی از نمایندگان با تهیه نامه جدید با امضای ۳۲ نماینده درخواست سؤال از وزیر را به علت عدم توانایی کنترل نرخ ارز و حفظ ارزش پول ملی مطرح کرده و این نامه را به هیئت‌رئیس مجلس ارسال کرده‌اند.

در نهایت محمداقبر قالیباف رئیس مجلس شورای اسلامی در ۱۱ دی‌ماه طی نطق پیش از دستور خود اعلام کرد که در شرایط فعلی استیضاح وزیر اقتصاد نه تنها کمکی به حل مشکل نخواهد کرد بلکه در مقطع فعلی خلاف منافع مردم می‌باشد. اقداماتی مانند استیضاح در اوج بحران قیمت ارز خطاست. چرا که بازار ارز را برای چند ماه بی‌متولی می‌کند و مسئولین اجرایی توجیه کافی برای رها کردن قیمت ارز پیدا خواهند نمود. برخی اعتقاد دارند که مجلس باید در لایحه بودجه برای نرخ ارز نیز تصمیم‌گیری می‌کرد و آن را به سران قوا محول نمی‌کرد. محسن زنگنه نایب رئیس کمیسیون تلفیق بودجه مجلس درباره علت عدم ورود مجلس به سیاست‌های ارزی گفت: در خصوص سیاست‌های ارزی در صحن مجلس پیشنهادات زیادی مطرح شد و بر اساس آن پیشنهادات نمایندگان می‌خواستند اصلاحاتی را در سیاست‌های ارزی دولت در لایحه بودجه انجام دهند ولی این کار انجام نشد؛ چون بر اساس بند (ب) ماده ۱۳ قانون برنامه هفتم، مجلس در هنگام بررسی لایحه بودجه امکان تغییر احکام دائمی را ندارد.

قانون‌ترین آن است. عبور می‌دهد؛ امیدوارم که وعده رئیس محترم جمهور مبنی بر مرکزی است. بنابراین ما هیچ ورودی به سیاست‌های ارزی دولت در بودجه

۱۴۰۴ نداشتیم. وی با بیان اینکه بر کردن شکاف بین ارز آزاد و ارز حاصل از صادرات خوب است، توضیح داد: متأسفانه دولت ارز آزاد را رها کرده است و می‌خواهد ارز توافقی را به ارز آزاد برساند در حالی که این ایراد است. دولت باید ارز آزاد را به ارز توافقی برساند.

نمایندگان در نامه‌ی خود به دولت پیشنهاد کردند که دولت باید عکس اقدامات و سیاست‌های ارزی خود را در پیش گیرد. دولت باید با کاهش و حذف شمول ارز اشخاص و نیمایی و افزایش دایره اقلام مشمول ۲۸۵۰۰ تومان نرخ‌ها را به سمت پایین هدایت و یکسان نماید. اقتدار و اراده دولت در اجرای این سیاست با کاهش شدید نرخ ارز بازار آزاد قاچاق همسراه خواهد بود. در حقیقت عکس جهت سیاست‌گذاری فعلی به جای دنباله روی از نرخ بازار آزاد (قاچاق) باید یک نرخ منطقی مینا قرار گیرد و تقویت شود.

همچنین محسن زنگنه نایب رئیس کمیسیون تلفیق بودجه مجلس در گفت‌وگو با فارس، گفت: سیاست مجلس همکاری با دولت است. باتوجه به این سیاست جلسات متعددی با متخصصین داشتیم و دست ما برای ارائه تجربیات و نظرات تخصصی به دولت پر است. برای حل مشکل ارز باید بسته جامعی تهیه شود که همه سازمان‌ها به اجرای آن پایبند باشند.

هادی محمدپور عضو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی نیز راه‌حل برورفت از افزایش قیمت نرخ ارز را عمل به برنامه هفتم توسعه دانست، گفت: همه معتقدیم در کشور مشکلات اقتصادی که غیر قابل حل باشد وجود ندارد. قانون برنامه هفتم توسعه مسیری به ما نشان داده است که عمل به آن ما را از این فراز و فرودهای اقتصادی که در حال حاضر موضوع ناترازی و قیمت ارز مهم‌ترین آن است، عبور می‌دهد؛ امیدوارم که وعده رئیس محترم جمهور مبنی بر برنامه هفتم همچنان سرلوحه اقدامات کلان خود و وزرا باشد.